

V dnešním evangeliu jsme slyšeli, že se Ježíš setkal s jedním z učitelů Zákona. Musíme si uvědomit jednu skutečnost, že Ježíš byl a zůstal Židem, syn židovského národa. Stále platí, že Židé jsou Bohem vyvoleným národem, a Bůh skrze tento národ komunikuje s člověkem, lidstvem i dnes, skrze jeho Svatá písma. Židovský národ lze přirovnat k Bohem vyšlechtěné olivě nebo révě a my, ostatní národy, jsme na ni v Ježíši Kristu naroubováni. Proto, chceme-li lépe pochopit biblické texty, je třeba poznávat i židovství.

Srdcem židovských svatých písem je Tóra, my je známe jako Pět knih Mojžíšových, tedy prvních pět knih Bible. A v zachování příkazů a zákazů Tóry je výjimečnost Izraele. Izrael se stává natolik Bohem použitelným lidem, nakolik žije to, co po něm Bůh chce. Vznik Izraele je dán smlouvou mezi Bohem a tímto lidem, kdy lidé přísahají Bohu, že budou žít ze slov, která Bůh Izraeli dává. Naopak, pokud se Izrael od těchto slov vzdaluje, potom mu vždy v dějinách hrozí zánik, protože důvody jeho existence jsou velmi oslabené. Musíme však říci, že na rozdíl od Izraelských

nevěrností a následných národních pohromách, je Bůh tomuto národu věrný a stále se k němu hlásí.

Zachování slov a zvláště příkazů Tóry je tedy pro Izrael určujícím. Ovšem jistá potíž nastává v tom, že všech příkazů v Tóře je 248 a kdo si to má všechno pamatovat. Židé na znamení množství těchto příkazů si k modlitbě oblékali zvláštní bělo-modrý přehoz přes ramena i hlavu, který byl zakončen mnoha třásněmi, které právě měly zobrazovat ono množství přikázání (srov. Num 15, 37-41). Učitel zákona, který se setkal s Ježíšem, tedy svou otázkou hledal, zda Ježíš není jen nějaký náboženský fantasta, ale nakolik se vyzná a dokáže shrnout všech 248 příkazů do jedné srozumitelné věty.

Ježíš se ukázal v očích rabína, že je mistr Božího slova. Zarecitoval totiž text, který se židé dvakrát denně modlí: tzv. Šema Izrael, který zní asi takto: "*Šema Israel Adonai Elocheinu Adonai echad*" (*Slyš Izraeli, Pán je náš Bůh, Pán je jediný*). Tento text potom pokračuje dále, jak jsme ho část slyšeli v evangeliu a celá ta modlitba se skládá z 248 hebrejských slov a tedy vyjadřuje celý zákon. Ježíš tedy v očích rabína prokázal znalost, kterou rabín nakonec ocenil.

Pro nás je však důležité, co je obsahem těchto slov: „*Milovat bude Pána svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou silou...* (Dt 6,4-9).“ Lze ale lásku přikázat? Jistě ne, kdyby to šlo, nebylo by celé to dílo vykoupení člověka skrze to, že se Bůh stal člověkem, že za nás podstoupil tresty spravedlnosti, aby za nás zaplatil. Prostě by nám Bůh přikázal, abychom milovali jenže toto nejde. V čem je tedy ten imperativ milovat budeš Pána svého Boha?

Jde totiž o jedno nedorozumění. Hebrejský originál tohoto textu obsahuje pouze jedno sloveso v rozkazovacím způsobu a to je sloveso: slyš (Izraeli), tedy poslouchej. Všechna ostatní slovesa jsou ve tvaru oznamovacím. A ta věta by se dala přeložit takto: Poslouchej Izraeli, nyní mluví Bůh. Ten je jediný. Když budeš naslouchat jeho slovu, potom ho budeš mít jeho slova ve svém srdci a to se mění

v lásku, potom ti budou znít po celý den a zamiluješ si je a celý tvůj život se stane láskou k Bohu, a pak se i ve své vůli snadno budeš řídit těmi slovy a projeví se to ve všem, co konáš.

Izrael má Bohu naslouchat, má ho vnímat, být vůči Hospodinu v permanentní připravenosti a vnímat, kdo to ten Bůh vlastně je (*Beneš Jiří, Slyš Izraeli. Český rozhlas, 5. 11. 2006.*

<https://temata.rozhlas.cz/slys-izraeli-hospodin-je-nas-buh-hospodin-jediny-8024709>).

Toto naslouchání má několik následků: první následek je láska k Bohu, druhý následek je, že jeho slova jsou potom v srdci, dalším následek je v tom, že tato slova potom předáváš dál, jde to prostě z tebe ven, zde tedy - svým synům, třetí následek je v tom, že to je na tobě vidět a poslední následek je, že je to vidět i okolo tebe, je to poznatelné jak na tvé životě, tak ve tvém domě ba i v tvém městě:

Slyš Jisraeli! Hospodin, Bůh náš, Hospodin jeden jest. Milovati budeš Hospodina, Boha svého, celým srdcem svým a celou duší svou a celou silou svou, a budou slova tato, která já přikazuji tobě dnes, na srdci tvém. A vstípiš je dětem svým a budeš mluvit o nich, sedě v domě svém a kráčeje po cestě a léhaje a vstávaje. A uvážeš je jako znamení na ruku svou a budou čelním páskem mezi očima tvýma; a napíšeš je na veřeje domu svého a na brány své.

Není tedy přikázána láska, ale jde o konstatování, že kdo naslouchá Bohu, ten Boha miluje. Je to rub a líc téže věci, tedy na jedné straně naslouchání a na straně druhé projevy tohoto naslouchání projevující se ve vlastním životě, životě svého potomstva, životě ve své domácnosti i širší společnosti. Následkem naslouchání vzniká láska, která jde i za poznatelný lidský rozum, Boha přece moc poznat nemůžeme, ale přesto skrze naslouchání ho jaksi zevnitř milujeme. Stejně tak to není příkaz lidské vůli, nejde přece přikázat láska, ale ten kdo naslouchá Bohu, potom je s Bohem spojen a začíná ho ze srdce, zevnitř, milovat a všechno ostatní naše konání je tím ovlivněné. Když k tomu Ježíš přidává, vztah k bližnímu: „*Druhým přikázáním je: miluj bližního jako sebe,*“ tak tím říká, že dalším důsledkem tohoto naslouchání je láska k bližnímu.

Tedy, když tento text dnes shrneme, doporučení Ježíše je naslouchat Bohu. On sám vždy odcházel od zástupu, aby Otci naslouchal a toto naslouchání se pak projevovalo v celé Ježíšově činnosti. Izraelité si to dvakrát denně připomínali, že mají Bohu naslouchat. Také nám v našich vesnicích a městech zvoní dokonce třikrát denně zvony? Proč? Není to také výzva, k naslouchání Bohu? Není toto cesta, jak předávat víru? Ne náboženské zvyky, ale osobní hlubokou víru, založenou na poctivém a pravidelném naslouchání, které se stane něčím, čím jsme nakonec charakteristicky nazvaní: křesťané, tedy ti, kdo se učí od Ježíše.